

RAZPRAVE

KROTNIK, KROTNJEK, KROTNJAK, KORENŠČICA ALI POTOK

AVTORJA

dr. Metka Furlan

Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Novi trg 4, SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
metka.furlan@zrc-sazu.si

dr. Drago Kladnik

Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU, Gosposka ulica 13, SI – 1000 Ljubljana, Slovenija
drago.kladnik@zrc-sazu.si

UDK: 913:81'373.21(497.4Podkoren)

COBISS: 1.01

IZVLEČEK

Krotnik, Krotnjek, Krotnjak, Korenščica ali Potok

V prispevku so opisani izsledki ekspertize, ki je bila izdelana za Komisijo za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije, na katero je prišel dopis z vprašanjem o pravilnem poimenovanju vodotoka, ki teče skozi Podkoren v Zgornjesavski dolini. V pisnih in kartografskih virih se pojavlja več različnih zapisov njegovega imena, še več zmede pa povzroča dejstvo, da ni poenoteno niti razmerje med imenom daljšega vodotoka, ki priteče s Korenskega sedla, in krajšega, a vodnaterega studenca, ki izvira tik nad zgornjim koncem vasi in se po nekajdesetmeterskem toku zliva z daljšim vodotokom. Za določitev pravilnega poimenovanja so bile opravljene temeljite geografske, zgodovinske in jezikoslovne analize, oprte na najrazličnejše besedilne in grafične vire. Opravljeni so bili tudi podrobni razgovori s poznavalci lokalnih razmer in ogledi na terenu.

KLJUČNE BESEDE

geografija, jezikoslovje, zemljepisno ime, hidronimija, standardizacija, etimologija, Krotnjek, Krotnjak, Podkoren

ABSTRACT

Krotnik, Krotnjek, Krotnjak, Korenščica, or Potok

This article describes the results of an expert analysis carried out for the Slovenian government Commission for the Standardization of Geographical Names regarding the proper name for a stream that flows through Podkoren in the Upper Sava Valley. Various forms of its name appear in written sources and on maps, and further confusion is created by the fact that the names are unsettled both for the longer affluent that flows down from Koren Saddle and for the shorter (but high-volume) affluent that starts at a spring just beyond the upper end of the village and joins the longer affluent after a few dozen meters. Through geographical, historical, and linguistic analyses were performed based on diverse text and graphic resources in order to determine the stream's proper name. Detailed discussions were also held with people familiar with the local conditions and field examinations were conducted.

KEY WORDS

geography, linguistics, geographical name, hydronymics, standardization, etymology, Krotnjek, Krotnjak, Podkoren

Uredništvo je prispevek prejelo 5. julija 2008.

1 Uvod

Vodotok, ki priteče s severa, teče skozi vas Podkoren v Zgornjesavski dolini in se tik pod njo izliva v Savo Dolinko, je na zemljevidih in v literaturi poimenovan kot *Krotnik*, *Krotnjek*, *Krotnjak* ali *Korenščica*, domačini pa zanj uporabljajo tudi ime *Potok*. Imenska zmeda vznemirja tudi nekatere domačine. Ker si je pri poimenovanju topografskih objektov oziroma geografskih pojavov treba prizadevati za čim bolj enotno rabo, ki naj uporabniku ne dopusti nobenega dvoma o njihovi identifikaciji, je bila opravljena podrobna ekspertiza. Pri tem velja izpostaviti geografsko-zgodovinska dejstva, lokacijo zapisa imena glede na naselbinsko, pozidano enoto in jezikoslovno problematiko. V Registru zemljepisnih imen (v nadaljevanju REZI) se pojavljata imeni *Krotnjek* (REZI 25 po državni topografski karti DTK 25, lista Koren 021, 001-4-3 in Kranjska Gora 041, 011-2-1) in *Krotnik* (REZI 5 po temeljnem topografskem načrtu TTN 5, sekcija Kranjska Gora – 28, 5 B 27 – Hc).

2 Geografsko-zgodovinska dejstva

Nesporno je, da skozi Podkoren teče potok, največkrat imenovan *Krotnjak*, *Krotnjek* ali *Krotnik*. S severovzhoda na območje vasi priteče tudi prodonosni potok Suhelj, katerega ime ni sporno. Ker sta oba vodotoka izrazito hudourniška, sta vzdolž celotnega toka skozi naselje regulirana in speljana po dokaj ravnih, obzidanih in utrjenih, dober meter visoki strugi.

DRAGO KLADNIK

Slika 1: Zaradi hudourniškega značaja je potok Krotnjek na celotnem odseku toka skozi vas Podkoren reguliran.

DRAGO KLADNIK

Slika 2: Obravnavani vodotok izvira na območju Korenskega sedla, kjer se vode zbirajo na mokrotni ravnici, imenovani Jezera.

Problem je povezan z vodotokom, ki v jedro vasi priteče s severozahoda. Na večini zemljevidov je njegovo ime zapisano nad naseljem, saj ga zaradi gručaste, strnjene tlorisne zasnove Podkorena med hišami niti ni mogoče vpisati. Prvi razpoložljivi prostor se pojavi šele nad naseljem, kjer je ime navadno zapisano vzdolž vodotoka, ki priteče s Korenskega sedla (1073 m), z območja, imenovanega *Poljane*, nakar nadaljuje tok skozi sotesko *Vavštva* med vzpetinama Kališje (1442 m) na zahodu in Medvedjek (tudi Medvejek, 1140 m) na vzhodu. Za razliko od Suhlja, ki je nasul izrazit vršaj, na katerem so polja vzhodno od naselja, je ta potok vzdolž celotne dolžine svojega toka eroziven.

Okrog 8 km dolg vodotok izvira na uravnanem, zamočvirjenem območju v bližini državne meje z Avstrijo, imenovanem *Poljane*. Še prej je v zamočvirjeno ravnico z ledinskim imenom *Jezera* z zahoda pritekal potoček *Tatinjek*, po katerem na odseku nekaj sto metrov zahodno od mejnega prehoda poteka državna meja. Ker se je na ravnici ob obilnih padavinah nabralo veliko vode, so za preprečitev pretiranega napajanja vodotoka, usmerjenega proti Podkorenu, *Tatinjek* preusmerili proti severu, tako da odteka prek državne meje v Avstrijo, v tamkajšnji vodotok, imenovan *Kokra*. Zaradi tega posega se je območje *Jezer* nekoliko osušilo.

Vodotok, usmerjen proti Podkorenu, spotoma dobi še večji desni pritok *Kališnik*.

Čeprav je ta hudourniški vodotok na večini zemljevidov označen kot *Krotnjak*, *Krotnjek* ali *Krotnik*, so dejstva glede natančnega poimenovanja, ki sta nam jih od aprila do junija 2008 razložila in na terenu razkazala diplomirani inženir Jože Kramar (rojen v Podkorenu leta 1929, zdaj stanujoč na Dovjem) in doktor bioloških znanosti Janez Gregori (rojen leta 1941 v Podkorenu, kjer še vedno prebiva), nekoliko drugačna. Oba trdita, da je *Krotnjek* pravzaprav dobrih 30 m dolg potoček z višinsko razliko 9,5 m, ki se z glavnim vodotokom steka v skrajnem zgornjem delu Podkorena, pod velikim okljudom

DRAGO KLADNIK

Slika 3: Kratek, a vodnat studenec Krotnjek se danes v nekaj desetmetrskem toku skozi gozd v skočnikih spušča proti sotočju s Potokom.

DRAGO KLADNIK

Slika 4: Sotočje Krotnjeka na desni in Potoka na levi. Kljub temu, da je del vode Potoka zajet za malo hidroelektrarno Krotnjek, je dobro opazna Krotnjekova sorazmerno velika vodnatost.

Korenske ceste in v neposredni bližini rojstne hiše Jožeta Kramarja, kjer je preživel otroštvo, zato zelo dobro pozna tamkajšnje razmere.

Ta kratek vodotok priteka z leve, torej z vzhoda, in se v skočnikih spušča proti glavnemu vodotoku, za katerega oba informatorja trdita, da se je vselej imenoval kar *Potok*. Medtem, ko Kramar trdi, da se vodotok od sotočja naprej do sotočja s Savo imenuje *Krotnjek*, pa Gregori pravi, da se imenuje bodisi *Potok* bodisi *Krotnjek*. Oba informatorja pa soglašata, da se *Krotnjek* imenuje kratek levi pritok *Potoka*.

Prav *Potok* je tisti vodotok, ki je na večini zemljevidov označen kot *Krotnjak*, *Krotnjek* ali *Krotnik*. Po zgodovinskem spominu domačinov naj bi ta vodotok ne imel za Podkoren večjega gospodarskega pomena; vselej je predstavljal predvsem grožnjo ob naraslih hudourniških vodah, ko njegov pretok lahko preseže $10 \text{ m}^3/\text{s}$. Pred dobrima dvema stoletjema je sicer ob njem bil mlin (vrisan je na Baragovem zemljevidu iz leta 1775), ki se ga sodobniki ne spominjajo več. Ob njem je vodila tudi stara pot, na katero še spominja v skalo ročno vklesano napajališče za konje v soteski *Vavštva*.

Nova cesta proti Korenskemu sedlu je speljana po levi, vzhodni strani *Potoka*, medtem ko je stara cesta proti prevalu vodila po njegovi desni, zahodni strani, kar je situacijsko in tudi iz napisa lepo razvidno na Jožefinskem vojaškem zemljevidu (1763–1787).

Povsem drugačen je (bil) gospodarski pomen *Krotnjeka*, ki zaradi kratkega toka ni vrisan niti na temeljnem topografskem načrtu v merilu 1 : 5000 (v nadaljevanju TTN; list Kranjska Gora – 28), je pa na njem označen kot izvir. Izvir je vrisan tudi na topografski karti v merilu 1 : 25.000 (sekcija Koren z lista Kranjska gora 011-2-1). Ta izvir s pretokom med 10 litri in $2 \text{ m}^3/\text{s}$ nikoli ne presahne. Zaradi vodnatosti je tik ob njem še vedno pomožno, pred tem pa glavno vaško vodovodno zajetje, označeno tudi na TTN. V rabi je le še občasno, saj se je zaradi del v kamnolomu tik nad izvirov kakovost vode že

DRAGO KLADNIK

Slika 5: V soteski *Vavštva* je na potoku v skali izdolbeno napajališče za konje, ki opozarja na nekdANJI prometni pomen tega danes težko prehodnega območja.

DRAGO KLADNIK

Slika 6: Na nekdanjo Krotnjekovo mlinščico spominja le še skoraj ravna, kolovozu podobna zaraščena nekdanja trasa, speljana skozi gozd.

pred desetletji precej poslabšala. V preteklosti je bil studenec še bistveno bolj pomemben, saj je bila od srede 19. stoletja do okrog leta 1950 od njegovega izvira proti severozahodu speljana okrog 150 m dolga umetna struga, ob kateri so bili Pečarjev mlin in več manjših mlinov, tako imenovanih vodenic. Na zdaj že zasuto umetno strugo, ki se je iztekala v *Potok*, še spominja široka potka med gozdom, poteka joča po njeni nekdanji trasi.

Očitno je, da se je v zadnjih 150 letih za večino Korencev svet ob vodotoku končal na koncu vasi, kjer se je v *Potok* izlival za vaški vsakdan pomembnejši *Krotnjek*, zato se je za vso strugo dolvodno od sotočja uveljavilo ime gospodarsko pomembnejšega vodotoka. Ob njegovem približno 2 km dolgem toku pred izlivom v Savo so še dve žagi in dva mlina, pa tudi mala hidroelektrarna, po domače Bva-želnova elektrarna, ki je v registru ob enem z imenom lastnika Antona Mertlja vpisana kot mHE Krotnjek (Medmrežje 1 s seznamom malih hidroelektrarn v Geopediji in Medmrežje 2). Naj omenimo še, da je na tem odseku za kratek čas pred drugo svetovno vojno delovala tudi tovarna eteričnih olj, ki je predelovala ruševje. Ko pa so sečnjo zaradi povečane nevarnosti erozije z odlokom leta 1938 prepovedali, je propadla.

Malo hidroelektrarno oziroma mikrohidroelektrarno pa ima tik pod sotočjem *Krotnjeka* in *Potoka* tudi Jože Kramar. Tudi ta se v seznamu malih hidroelektrarn imenuje mHE Krotnjek (Medmrežje 1), v Registru registriranih proizvajalcev električne energije (Medmrežje 2) pa je poimenovana mikro HE Kramar. Zanimivo je, da ta naprava dobiva vodo po nekaj sto metrov dolgem cevovodu iz 52 m višjega zajetja na *Potoku*, vendar jo je Kramar zaradi lege tik pod *Krotnjekom* poimenoval po njem.

Po Kramarjevem mnenju bi bilo za *Potok* povsem sprejemljivo tudi poimenovanje *Korenščica*, na katerega je pred časom naletel ob prebiranju literature (Jarc 1999). Za takšno poimenovanje se zavzema zaradi tega, ker vodotok priteče s Korenskega sedla, ker bi se s tem ločil od pravega *Krotnjeka* in

nenazadnje tudi zato, ker bi se vodotok s tem imenom bolj razlikoval od drugih, po Sloveniji sicer zelo pogostih vodotokov z imenom *Potok*. Vendar je problematika poimenovanja precej bolj zapletena.

3 Podrobnejši pregled poimenovanj

Prvi poznani zapisi imen in natančni prikazi obravnavanih vodotokov so iz druge polovice 18. stoletja. Iz tega časa so kar trije podrobni zemljevidi. Čeprav se zdi, da so narejeni na isti podlagi, natančna primerjava razkrije, da ni tako.

Oblikovno sta si še najbliže zemljevida v približnem merilu 1 : 3000, hranjena v Arhivu Slovenije, ki pa tudi nista povsem identična, čeprav je območje njunega prikaza skoraj povsem enako. Se pa razlikujeta njuna grafična izraznost in deloma vsebinska sporočilnost. Baragov zemljevid iz leta 1775 ima sivkasto zeleno obarvane linije vodotokov in natančno ponazarja posamezne gospodarske objekte ob zgornjem delu vodotoka s Korenskega sedla, Šemerljev zemljevid poti čez Korensko sedlo (Šemerlj 1789) pa ima modro obarvane vodotoke in nekoliko drugačen način ponazoritve vegetacije. Z vidika poimenovanja vodotokov pa je precej pomembnejša razlika, da je na Baragovem zemljevidu nad sotočjem obeh obravnavanih vodotokov povsem nedvoumno zapisano ime *Krotnik Bach*, na Šemerljevem zemljevidu pa ni nobenega vodnega imena.

Glede na izjave obeh informatorjev in v nadaljevanju besedila citiran zapis v Volčevih črticah (Volc 1938) o poimenovanju vodotokov se nujno odpre vprašanje o ustreznosti njihovih trditev, da je

Slika 7: Del Baragovega zemljevida iz leta 1775 z vpisanim imenom *Krotnik Bach* in natančno izrisanim pritokom z leve, za katerega informatorji trdijo, da se imenuje *Krotnjek* (Arhiv Slovenije, Zbirka načrtov: 3 – Ceste in mostovi, kanalizacija, vodovod).

Slika 8: Celoten Šmerljevič zemljevid poti čez Korensko sedlo iz leta 1789 (Arhiv Slovenije, Zbirka načrtov: 3 – Ceste in mostovi, kanalizacija, vodovod).

Krotnjek ime kratkega levega pritoka takoj za zadnjimi hišami v vasi, ki je vrisan, in to povsem natančno, le na teh dveh zemljevidih. V zvezi z zapisom imena *Krotnik* na Baragovem zemljevidu se zdi dokaj trdna podmena, da se je njegovemu redaktorju zdelo povsem nemogoče, da bi se ime, ki ga je slišal na terenu, nanašalo na kratek vodotok, zato ga je zapisal ob daljšem vodotoku in ob tem pomensko najbrž pomešal občnoimenski izraz *potok* z njegovim dejanskim lastnim imenom *Potok*.

S tem se je odprla pot za nadaljnjo neustrezno rabo imen obravnavanih vodotokov na zemljevidih in v domoznanski literaturi, ki je podatke zajemala z njih in ne s terenskim poizvedovanjem.

Na videz soroden, a bistveno manj natančen in z drugačnimi grafičnimi izraznimi sredstvi izdelan je Jožefinski vojaški zemljevid v merilu 1 : 28.800. Tovrstne zemljevide so v letih 1763–1787 izdelali na podlagi prve izmere habsburške monarhije. Ker so bili varovani kot stroga vojaška skrivnost, v času nastanka kljub obilici informacij niso imeli javne uporabne vrednosti. S splošno dostopnostjo ob koncu 20. stoletja so postali neprecenljiv zgodovinski vir. Na zemljevidu s prikazom Podkorena in okolice se ime potoka v obliki *Krotak bah* pojavi v skrajnem severovzhodnem delu sekcije 129. Ta je objavljena v 4. zvezku kartografskega gradiva s spremljajočimi besedili, ki so za celotno slovensko ozemlje v sedmih zvezkih izšli med letoma 1995 in 2001 pri Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU in Arhivu Republike Slovenije. Ime je zapisano gorvodno nad strnjeno vrisano gručo vaških stavb, tako da s svojo lokacijo že sega na območje, kjer po navedbah informatorja Kramarja teče *Potok*. V podrobnejšem opisu pojavov po sekcijah ni posebej omenjeno, pač pa je kot *Krotak bach* (črke *c* v besedi *bach* na zemljevidu ni!) zapisano v toponimiji sekcije 129 e9 (Rajšp, Serše 1998, 176) in v indeksu 4. zvezka, v obeh primerih s pojasnilom, da gre za sodobno ime *Krotnjak*. Ob imenih v razdelku toponimija sekcije je zapisana opomba »Na kopiji ni napisa.«

Čprav je zemljiški kataster izrisan v podrobnem merilu 1 : 2880, tudi v njem ni ime vodotoka, ki teče čez Podkoren, zapisano niti na mapah franciscjskega katastra s stanjem okrog leta 1825 niti na mapah tako imenovanega reambulančnega katastra iz leta 1869 (Medmrežje 3). Pač pa je pomenljivo dejstvo z mape reambulančnega katastra L340C07 (Medmrežje 4), kjer prej s tanko sivo črto označen vodotok s Korenskega sedla postane obarvan z debelejšo modro črto prav na mestu, kjer se mu pridruži studenec *Krotnjek*, ki pa ni vrisan posebej.

Slika 9: Jožefinski vojaški zemljevid z zapisom imena Krotak bah, vzpetino Vitranc in Korenskim jezerom na območju zdajšnjih Zelencev, kjer izvira Sava Dolinka (Rajšp, Serše 1998).

V Krajevnem leksikonu dravske banovine (1937, 540) se pri opisu Podkorena pojavi zapis, da je kraj »... stisnjen v dolini malega potoka Krotnjaka, ki priteče izpod Korenskega sedla ...«. Zapis nedvoumno navaja ime *Krotnjak* za celoten vodotok, torej tudi za del, ki naj bi se imenoval *Potok*.

V geografski literaturi se ime verjetno prvič pojavlja v študiji Valterja Bohinca o morfologiji in gliaciologiji Rateške pokrajine (Bohinec 1935, 102), v kateri avtor zanj uporabi ime *Krotnjak*. Navedeno je v besedilu: »... Druge doline in dolinice, zlasti one v Karavankah, pa so erozijskega nastanka, tako n. pr. dolinica Krotnjaka, potoka, ki teče čez Podkoren, ...«. Na naslednji strani je hidronim *Krotnjak* zapisan tudi na »Preglednem zemljevidu rateškega ozemlja«, iz katerega je mogoče razbrati, da se nanaša na vodotok, ki priteče s Korenskega sedla.

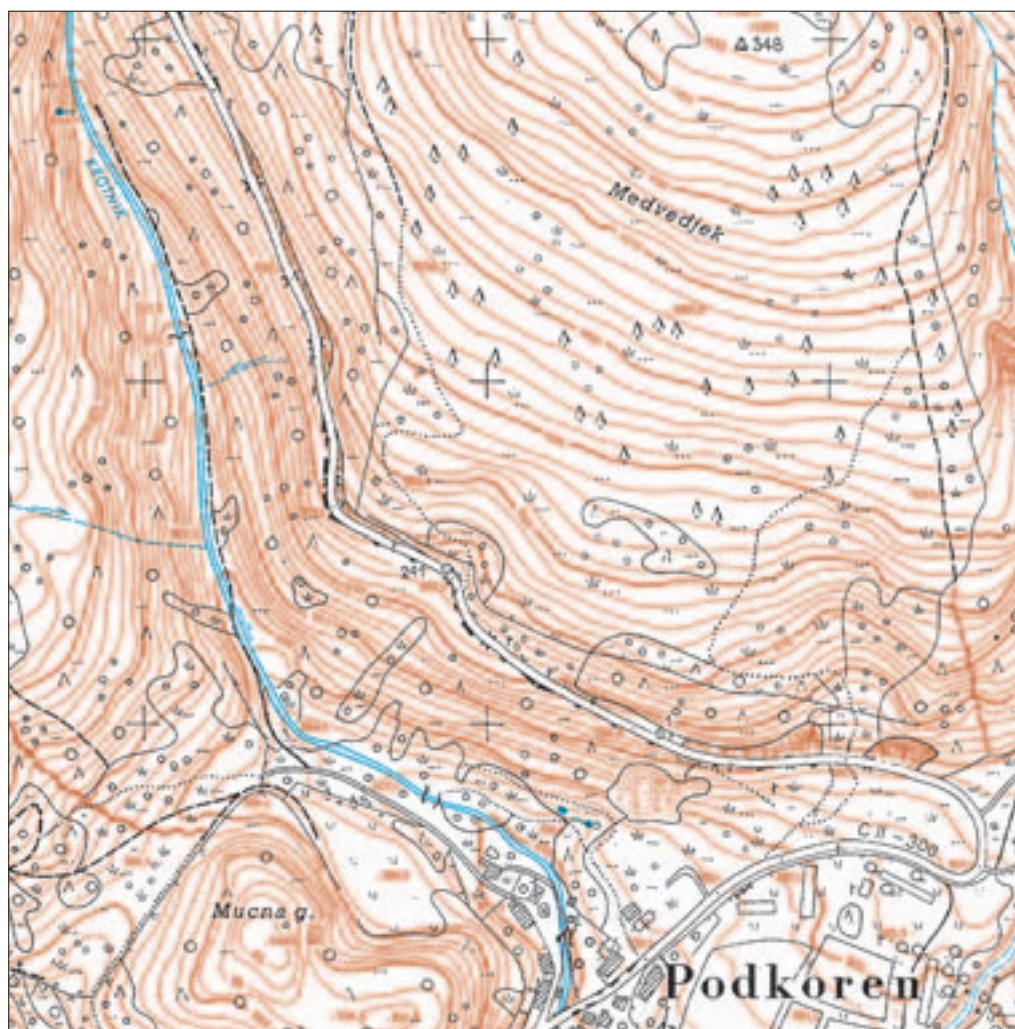
Slika 10: Na reambulančnem katastru iz leta 1869 je vrisana debelejša modra črta, ki označuje močnejši vodotok, natanko od sotočja sicer nevrisanega Krotnjeka in Potoka naprej (Arhiv Slovenije, Medmrežje 3).

Tri leta pozneje je Bohinec prispeval še študijo Postglacialno Korenško jezero (Bohinec 1938, 99, 100). Zanimivo je, da v njej za vodotok s Korenskega sedla tako na zemljevidu kot v besedilu uporabi različico *Krotnjek*, torej tako, kakor ga imenuje krajevni pisatelj in urednik Jožef Volc (1869–1938) v zbirki črtic Podkoren (Volc 1938, 13): »... Skozi Podkoren je šla cesta v starodavnosti najbrž »pod bregom«, ki je najstarejši del vasi, potem mimo Žosmana ter Voševca in je prišla ob zadnjih ondotnih hišah na levo stran Krotnjeka. Ta bistri potok, pa neprimerneга imena, izvira v močnem iztoku »Na trati«, daje in je dajal vasi skozi stoletja ledeno mrzlo pitno vodo in je prvi redni pritok mlade Save...«. Volc je kot krajevni kronist gotovo dobro poznal razmere, kar sta potrdila tudi informatorja Gregori in Kramar. Slednji je razkril, da je Volc prebival v hiši, okrog 100 m oddaljeni od sotočja *Krotnjeka* in *Potoka*. Čeprav ledinsko ime *Na trati* ni zapisano na nobenem, niti najbolj podrobnem zemljevidu ali mapi zemljiškega katastra, sta tako Kramar kot Gregori potrdirila, da označuje prav mesto na območju izrazitega okljuka Korenške ceste in opuščeneга kamnoloma, kjer izvira kratek studenec *Krotnjek*. To pa pomeni, da ga tako imenuje tudi Volc, ki pa žal ne navaja imena vodotoka s Korenskega sedla.

Ime *Krotnjek* je v obsežnem monografskem zapisu o Podkorenu (Natek 1963, 292) povzel tudi geograf Milan Natek. Ob podrobnih opisih Suhlja in Pišen grabna se v besedilu njegovo ime le redko pojavlja, kot na primer v stavku: »Nova trgovska cesta si je od *Krotnjeka* pa do ovinka pod Medvejkom izbrala tra-

so v starem koritu Suhlja.« Natek torej uporabi ime *Krotnjek*, ki je zapisano tudi na zemljevidu, vložnem med stranema 304 in 305. Ker je na njem prikazan le naseljeni, južni del vaškega območja, iz njega, tako kot iz zgoraj citiranega besedila, ni mogoče razbrati prostorskega razmerja med *Potokom* in njegovim levim pritokom *Krotnjekom*.

Ime obravnavanega vodotoka se na dveh mestih pojavi tudi v 1. knjigi Krajevnega leksikona Slovenije (1968). V prvem odstavku opisa Podkorena (Šifrer 1968, 117) je navedeno: »Prisojna vznožna lega v dolini potoka Krotnjaka, ki priteka izpod Korena (1073 m) v Karavankah.« V drugem odstavku pa je stavek: »Vodovod iz zajetja potoka Krotnjaka.« Znova torej *Krotnjak*, in to vzdolž celotnega toka s Korenskega sedla, vendar pa bega drugi stavek, ki kaže, da avtor ni razlikoval obeh vodotokov ali pa se mu je kratek studenec *Krotnjek* zdel premalo pomemben, da bi ga posebej izpostavil.

Slika 11: Na Osnovni državni karti v merilu 1 : 5000 sta na mestu sicer nevrisanega Krotnjeka označena izvir in vodovodno zajetje, ime Krotnik pa je na območju soteske Vavšva zapisano ob vodotoku, ki priteče s Korenskega sedla (Zvezna geodetska uprava SFRJ, Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo 1968).

Slika 12: Izsek iz lista Kranjska Gora sekcije Koren topografske karte v merilu 1:25.000, izdelanega leta 1976. Na njem je ime Krotanjek zapisano gorvodno od sotočja z znakom za izvir naznačenega istoimenskega levega pritoka, zelo dobro pa je prepoznaven tudi prostran vršaj potoka Suhelja vzhodno od vaškega jedra (Vojnogeografski inštitut Beograd, Geodetska uprava SR Slovenije 1976).

Istega leta kot Krajevni leksikon Slovenije je izšel tudi list Kranjska gora – 28 Osnovne državne karte v merilu 1:5000 (1968). Na njej se tako kot na TTN 5 pojavi ime *Krotnik* (v REZI-ju pod šifro 21001), zapisano sredi soteske, slab kilometer gorvodno od severnega roba naselja. Ime naj bi torej označevalo celotno dolžino vodotoka s Korenskega sedla.

Zanimiv je primer topografske karte v merilu 1:25.000, ki je izšla v letih 1975 in 1976. Na listu Koren 001-4-3 iz leta 1975 je na lokaciji severno nad strnjeno pozidanim delom Podkorena zapisano ime *Krotnjak*, na listu Kranjska gora 011-2-1, sekcija Koren, iz leta 1976 pa se na sicer isti lokaciji pojavi zapis *Krotanjek*.

Na topografski karti v merilu 1:50.000 z vrisanimi mejami katastrskih občin (1981) je zapisano ime *Krotnjak*. Enako ime je vpisano tudi v prvi izdaji referenčnega Atlasa Slovenije (1985), kjer so zemljevidi prav tako v merilu 1:50.000.

V prenovljenem Krajevnem leksikonu Slovenije pri opisu Podkorena piše (Topole 1995): »... *Razložena vas z gručastim jedrom leži v Zgornjesavski dolini, na vršaju potoka Krotnjaka na vznožju hriba Jerebikovca (1617 m) v Zahodnih Karavankah* ...«. V imenovalniku se torej ime glasi *Krotnjak*, kar je ponovljeno tudi v zapisu o Podkorenu v Priročnem krajevnom leksikonu Slovenije (1996). Iz citiranega zapisa razsežnost zemljepisnega imena ni natančno razvidna.

Enaka različica *Krotnjak* je uporabljena tudi v 9. zvezku referenčne Enciklopedije Slovenije (1995, 15), kjer prav tako ni mogoče razbrati natančne lege vodotoka.

Najnovejši kartografski izdelek s prikazom slovenskega ozemlja v velikem merilu je Državna topografska karta Republike Slovenije. Na listih Koren 021 in Kranjska Gora 041 v merilu 1 : 25.000 (oba 1998) vsebuje ime *Krotnjek*, ki se nanaša na celoten vodotok s Korenskega sedla. To ime se pod šifro 2101 vodi tudi v REZI-ju. Uporablja se tudi v sodobnih znanstvenih člankih (na primer Sodnik, Mikoš 2006, 97, 101, 102, 104, 108), ki temeljijo na hidroloških študijah Save Dolinke, izvedenih v okviru Vodnogospodarskega inštituta iz Ljubljane.

V najnovejši, četrti izdaji Atlasa Slovenije (2005) je na strani 22 levo spodaj zapisano ime *Krotnjak*. Napis je precej nad vasjo, na mestu soteske zahodno pod Medvedjekom. Iz njega je mogoče razbrati, da naj bi ime označevalo vodotok, za katerega informatorja Kramar in Gregori trdita, da so ga vaščani imenovali *Potok*.

V jezikoslovni literaturi smo našli izredno dragocen zapis Dušana Čopa, v katerem avtor v podglavju o besedotvorju vodnih imen na podlagi podatkov že pokojne informatorke Berte Baloh iz Podkorena (Čop 1983, 141) s precejšnjo natančnostjo navaja (Čop 2002, 103): »... *Vodni tokovi imajo lahko od izvira do izteka v večji potok (ali reko) zaporedoma več imen. ... Potok, ki teče s Korenskega*

DRAGO KLADNIK

Slika 13: Težko prehodna soteska ob vodotoku s Korenskega sedla se imenuje Vavštva; po Čopu je to tudi hidronim.

sedla skozi Podkoren in blizu naselja Na Križnici v Savo, pa ima celo štiri imena: Mala Poljanica (nar. ta māwa paljānca), Vavštva, skozi vas je Krotnjek (= Krotnik) in nato Potok ...«. S temi navedbami Čop na eni strani potrjuje imensko variantnost obravnavanih vodotokov, na drugi pa zaradi prostorskega neujemanja njegovih navedb s stanjem, kakršnega sta nam predstavila informatorja, povzroča dodatno zmedo.

To je s knjigo Srednjeveške poti in železarstvo na Visoki Gorenjski, ki je izšla v samozaložbi, še povečal avtor Tine Jarc. V njej se za vodotok s Korenskega sedla prvič pojavi ime *Korenščica* (Jarc 1999, 10): »... *Korensko sedlo (1073 m) na Poljanah – severni potok Kokra in južni potok Korenščica, tvorijo sedaj mednarodni prehod in povezujejo Kranjsko goro (Kronau) (810 m) in Podkoren: Ločilo (Hart) (caa 560 m) ...*«. To je tudi edina omemba tega imena v knjigi. Sicer lepo in po svoje logično vodno ime ni bilo prej izpričano ne v literaturi ne na zemljevidih. V telefonskem razgovoru smo avtorja, ki se je ukvarjal tudi z zemljepisnimi imeni (Jarc 2004), vprašali, od kod to ime. Malce presenečen nad vprašanjem se je skliceval na »neke« stare zemljevide in na članke Majde Žontar. Pregled avtoričinega opusa je kot potencialno ustrezne izločil tri prispevke (Žontar 1975, 1989, 1995), vendar tudi z njihovim temeljitim pregledom nismo našli nobene navedbe imen obravnavanih vodotokov.

Novodoben nastanek vodnega imena *Korenščica* potrjuje tudi analiza spletnega brskalnika Google Slovenija (Medmrežje 5), ki sicer razkrije 97 zadetkov, vendar se nobeden ne nanaša na obravnavana vodotoka, pač pa skoraj vsi na 1764 m visoko vzpetino v Karavankah, severovzhodno nad Jesenicami oziroma severno nad Javorniškim Rovtom, med Golico na zahodu in Struško na vzhodu. Prav noben zadek *Korenščica* ni hidronim. Analiza treh preostalih različic obravnavanega hidronima razkriva izjemno prevlado imena *Krotnjek* (med 89 zadetki se jih velika večina nanaša na vodotok), medtem ko sta imenski različici *Krotnjak* (pet zadetkov, vsi za vodotok) in *Krotnik* (en zadek za vodotok) bistveno redkeje zastopani.

4 Jezikoslovna analiza

Pri razreševanju prikazanega nereda pri poimenovanju dveh vodotokov v vasi Podkoren se je na podlagi sledenja po geografskih in drugih pisnih virih, na podlagi ogleda terena in na podlagi pojasnil, ki jih je na licu mesta posredoval predvsem domačin Jože Kramar, izkazalo, da tako stanje ni le posledica nenatančnosti kartografov, ki so z imenom pritoka označili glavni tok, imenovan *Potok*, ampak so poimenovalno zmedo verjetno sprožili kar sami domačini, ko so verjetno zaradi gospodarske pomembnosti pritoka, od katerega so v preteklosti speljali umetno strugo z več mlini, nato pa tudi postavili še danes uporabljano vodovodno zajetje, vodni tok *Potok* od sotočja navzdol začeli poimenovati tudi kar z imenom pritoka, ki mu domačini pravijo le *Krótnjek*, v narečnem zapisu *Krôtn'ek* (Čop 1983, 115), v pisnih virih pa se za to ime poleg različice *Krotnjek* pojavljata tudi največkrat zapisana *Krotnjak* in precej manjkrat *Krotnik*.

Ker več imen za en in isti denotat tudi v mikrosistemu, na lokalni ravni povzroča identifikacijsko zmedo, je ravnanje Tineta Jarca, ki je za ime celotnega vodotoka *Potok*, to je od njegovega izvira na Korenskem sedlu do izliva v Savo Dolinko v Podkorenu, verjetno tudi zaradi majhne sporočilnosti imena *Potok* poizkušal uvesti glede pomenske motivacije sicer sprejemljiv neologistični hidronim *Korenščica* (Jarc 1999, 10), to je *⁴korenska voda, voda izpod Korena, razumljivo. Ni pa sprejemljivo. Novo ime za že poimenovani ali za že variantno poimenovani denotat (to je potok) bi poimenovalno zmedo le še povečalo. Uvedba novega imena v ženski obliki med dosedanja v moški vnaša novost in tudi diskontinuiteto, saj ni v skladu z mikrohidronimijo potokov tega območja, ki so vsi moškega spola, primerjaj *Potok, Suhelj, Tatinjek ...*

Slednji ugotovitvi samo navidez nasprotuje poročanje Dušana Čopa, češ da ima vodotok s Korenskega sedla »celo štiri imena: *Mala Poljanica* (dial. *ta māwa paljānca*), *Vavštva*, skozi vas je *Krotnjek* (= *Krotnik*) in nato *Potok*« (Čop 2003, 288). Informator Kramar je namreč pokazal, da *Mala Poljanica* ni hidronim, ampak mikrotoponim, ki označuje območje v zgornjem toku *Potoka*.

Enako tudi *Vavštva* ni variantno ime za *Potok*, ampak je prav tako mikrotoponim, ime najteže predhodnega dela soteske, skozi katero teče *Potok*, ko zapusti *Malo Poljanico*. Zanimivo je, da drugod Čop navaja isto ime kot mikrotoponimsko in v mestniku ednine *u Wāuštŕle* (Čop 1983, 17) z narečnim razvojem analoškega *l* namesto *v* pred prednjim samoglasnikom, primerjaj *bukva*, množina *bukve*, toda v območjih švapanja *bukle*. To ime nemškega izvora nikakor ne kaže, da je na območju soteske stala kaka stražnica, ker naj bi se v njem ohranjala nemška beseda *Wachstube*, kot je menil Volc (1938, 12). Ime s tako nemško predlogo bi se na območju Korena moralo glasiti **Vahštva* in ne *Vavštva*, kot je izpričano. Ime *Vavštva* je res nemškega izvora, v njem pa se ohraja nemška izposojenka, ki jo je v 18. stoletju kot *vauftuba* [vavštuba] v svojem slovarju zabeležil Gutschmann in pojasnil z *Walke* 'valjalnik' in *Tuchwalke* 'valjalnik sukna' ter dodal še sinonime *vauka*, *valauniza* in *vaukanishe*. Tako v *Vavštva* kot v Gutschmannovi glasi *vavštuba* se ohranja nemška zloženka *Walkstube* 'prostor/območje, kjer se valja sukno' (Grimm) < *walken* + *Stube*, ki je bila v slovenščino sprejeta kot **valštuba* s poenostavitvijo nemške samoglasniške skupine *-lk-st-* → *-l-št-*. Tako ime kot tudi glosa izkazuje švapanje **vavštuba*, samo ime pa kaže na pogosto zamenjavo *-ba* z *-va* tipa *tatba* → *tatva* oziroma *pajštuba* → *pajštva*, ki je značilna za koroška narečja (Ramovš 1935, 5) in še dodatno potrjuje ugotovitve, da v jezikovnem pogledu Zgornjesavska dolina od Jesenic prek Podkorena do Rateč vsebuje precej ziljskih koroških značilnosti (Logar 1996, 40). Redukcija nenaglašene ujevškega samoglasnika, ki jo izkazuje ime, pa se je verjetno izvršila še pred zamenjavo *-ba* → *-va*: **valštuba* > **vavštuba* > **vavštba* > **vavštva* = *Vavštva*. Ime *Vavštva* torej nakazuje, da Korenci vodne sile *Potoka* niso uporabljali le za žaganje in mletje, kot se še spomnijo, ampak verjetno tudi za valjanje = valhanje = valkanje sukna.

Prvi korak, ki ga je pri razreševanju geografsko-jezikoslovnega problema potrebno storiti, je določitev ene, najbolj ustrezne poknjžene oblike narečnega hidronima *Krōtn'ek*.

Knjižna različica z zapisom jakostnega naglasa *Krótnjek* (rodilnik *Krótnjeka*), ki z *ó* nadomešča cirkumflektirani *ô*, je v primerjavi z zapisi *Krótnjak* in *Krótnik* srednje pogostna, a najbolj ohranja značilnosti narečne izgovorjave in sledi sinhronemu načelu ničtega poknjžjenja, ko se narečno obliko pretvori v fonetično najbližje foneme knjižnega jezika, na primer knjižni oronim *Prísank* za narečnega *Prísank*, starejše *Prísaunk* za izhodno slovensko **Prisolnik* (Čop 1983, 6; Čop 1995, 495).

Najmanj frekventen zapis *Krótnik*, ki ga ob *Krotnak* v monografiji Slovenska vodna imena navaja tudi France Bezlaj (1956, 312) in pojasni, da je to »... ime pritoka *Save* v *Podkornu* ...«, predstavlja po diahronem etimološko-zgodovinskem načelu poknjženo obliko. Pri aplikaciji tega načela se pri poknjžjenju (popolnem ali delnem) upoštevajo zgodovinski razvoj imena, njegova genetična povezanost v širšem slovenskem prostoru in etimologija, na primer knjižno *Kóper* (rodilnik *Kópra*) je popolno poknjžena uradna oblika imena za izhodno slovensko **Kōpər* < **Kōpr̥* in narečno **Kuo:pər*, knjižno *Kobarid* pa je delno poknjžena uradna oblika imena za izhodno slovensko **Koborid* in narečno *Kobérd*. Knjižna različica *Krótnik* predstavlja namreč izvorno obliko hidronima, preden je narečni *e* nastal iz nenaglašene samoglasnika *i* in preden se je nosnik *n* pred *i* palataliziral v *n'*, primerjaj v Podkornu tudi *swâmn'ek* 'slamnik', *česâun'ek* 'glavnik' < **česalnik* (Čop 1983, 115 in 116). Ob tem je zanimivo, da je bila različica *Krótnik* in ob njej tudi *Krotnjek* kot ime potoka v fari Kranjska Gora zabeležena na prelomu 19. v 20. stoletje v okviru akcije zbiranja slovenskega zemljepisnega imenskega gradiva, ki je na pobudo Maksa Pleteršnika potekala pod okriljem Slovenske matice, danes pa to nikoli objavljeno in le delno obdelano gradivo hrani Etimološko-onomastična sekcija Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša pri Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU.

Najbolj pogostna različica *Krótnjak* (enkrat tudi *Krotnak*), ki je bila uporabljena tudi v najbolj reprezentativnih slovenskih virih, kot so na primer *Krajevni leksikon Slovenije*, *Atlas Slovenije* in *Enciklopedija Slovenije*, je kot knjižni standard najmanj primerna. Pri poknjžjenju v *Krotnjak* se je zaradi nepoznavanja narečnega pojava sekundarno palataliziranega nazala *n* pred *i* v Zgornji bohinjski dolini ter v ziljsko-koroškem delu Doline, o katerem poroča šele Dušan Čop (1983, 115) in je enak istemu pojavu v kraškem narečju (glej Ramovš 1935, 67), neustrezno sklepalo, da palatalni nazal *n'* v narečni obliki *Krōtn'ek* odraža tvorbo z izgledom *-njak* in ne *-nik*. Narečni preglas *a* > *e* tipa *volja* > *volje*,

ki bi ga ob izvajanju iz prvotne oblike **Krótnjak* morali predpostaviti, pa na območju potoka *Krôtn'ek* ni znan.

Podkorenski hidronim *Krôtn'ek*, ki je po narečnem razvoju nastal iz izhodnega slovenskega **Krot-nik*, ta kratek, a z vodo bogat tok verjetno poimenuje po značilnosti ožjega območja ob njem oziroma območju ob njegovem izviru, kjer so se zaradi mokrosti zadrževale žabe. V imenu se namreč ohranja nemška izposojenka *krôta* iz starovisokonemškega *crota* (Grafenauer 1923, 376; Striedter-Temps 1963, 160), kot je pokazal že Bezljaj (1956, 312), ko je istočasno opozoril, da se *Krotnik* imenuje tudi potoček, ki se na Bledu pri Zdraviliškem domu izliva v jezero in ga je pozneje Čop (1983, 15) na terenu še slišal in zabeležil kot *Krôtn'ek*. Bezljajeva etimološka razlaga o *'žabnem = krotnem potoku' je pomen-sko sprejemljiva tudi zaradi enako tvorjenih hidronimov iz domače sinonimne podstave *žaba*, primerjaj *Žabnik* 'tekoča voda v naselju Planina v občini Postojna' (REZI), 'tekoča voda v naselju Spodnje Loke v občini Lukovica' (REZI). Razlika v tonemih med *krôta* in *Krôtn'ek* povezave hidronima s tem zoonimom tudi ne ovira, ker je novi cirkumfleks v hidronimu pričakovana, regularen in odraža enako tonemsko razmerje kot na primer *mâčka* : *máčec* oziroma *slânnik* : *sláma*.

Rahel sum v to etimološko razlago bi lahko porodil omenjeni zapis *Krotak bah* na Jožefinskem vojaškem zemljevidu (1763–1787), kjer bi pričakovali, da bo slovenski hidronim z nemško podstavo Nemcu vendarle jasen in da bo zato zapisan kot **Krottenbach* ali podobno. Vendar je preverjanje drugih možnosti, in sicer povezave s slovenskim pridevnikom *krátek*, ker je potok res kratek, in tudi s slovanskim pridevnikom **krôtnъ* 'hiter, silen ipd.', primerjaj rusko narečno *krútnyj* 'hiter, nagel' in k temu *krútenъ* 'vodni vrtinec' (ĚSSJ, 13, 35), ker potok hitro priteče po strmini navzdol, pokazalo, da je tudi v formalnem oziru zaradi cirkumfektiranega samoglasnika *ô* v *Krôtn'ek* najbolj ustrezna prav povezava imena s samostalnikom *krôta* v sekundarnem pomenu 'žaba', ki ga v slovenščini potrjuje tudi ziljsko koroško *qrôd:ta* (Karničar 1990, 15). Razlog za neroden zapis narečne izgovorjave *Krôtn'ek* s *Krotak bah* na Jožefinskem vojaškem zemljevidu ostaja torej nepojasnen.

Iz prikazane analize variantno poknjžjenih imen *Krotnjak* : *Krotnjek* : *Krotnik* je razvidno, da sta jezikoslovno upravičeni dve, in sicer *Krótnjek*, ki sledi načelu ničtega poknjžjenja imen, ter *Krótnik*, ki sledi etimološko-zgodovinskemu načelu. Ker je priporočljivo, da se zaradi potrebe po čim bolj jasni identifikaciji geografskih objektov tako v mikro- kot tudi v makroprostoru med različicami izbere in sčasoma ustalijo eno poimenovanje, je v tem konkretnem primeru tudi zaradi večje pogostnosti različice *Krótnjek* smiselno, da se za standard izbere ničto poknjžženo različico *Krótnjek* z roditeljskim *Krótnjeka*. Izbira standarda, ki zvesto ohranja narečno izgovorjavo imena, ne bo namreč povzročala identifikacijskega šuma v mikroprostoru, kjer je vodotok neprimerno bolj pomemben in zato njegovo ime tudi bolj pogosto uporabljano kot pa na širšem območju države Slovenije.

5 Možne rešitve poimenovanja obravnavanih vodotokov

Kot možne se nakazujejo zlasti naslednje različice rešitev:

- ohrani se prevladujoče sedanje stanje, torej ime *Krotnjak* za vodotok s Korenskega sedla, vse do njegovega izliva v Savo Dolinko, kratek levi pritok pa se zavestno zanemari, saj ga na splošnih zemljevidih ni mogoče vrisati;
- izhajajoč iz jezikoslovne analize se za nadaljnjo rabo namesto do zdaj prevladujoče oblike *Krotnjak* in najbolj poknjžžene *Krotnik* priporoča dosledna raba različice *Krotnjek*, ki je najbližja narečni izgovorjavi; vodotok s Korenskega sedla se na podlagi pričevanj domačinov preimenuje v *Potok*, kratek levi pritok v skrajnem zgornjem delu vasi pa dobi ime *Krotnjek*; po njunem sotočju vodotok vse do njegovega izliva ohrani zdajšnje ime *Krotnjek*;
- celoten vodotok s Korenskega sedla se vse do izliva v Savo Dolinko imenuje *Potok*, *Krotnjek* pa je le njegov kratek levi pritok v skrajnem zgornjem delu vasi;

- vodotok s Korenskega sedla se preimenuje v *Korenščica*, kratek levi pritok v skrajnem zgornjem delu vasi dobi ime *Krotnjek*; po njunem sotočju vodotok vse do njegovega izliva ohrani ime *Krotnjek*;
- vodotok s Korenskega sedla se preimenuje v *Korenščica*, kratek levi pritok v skrajnem zgornjem delu vasi dobi ime *Krotnjek*; po njunem sotočju pa se vodotok vse do njegovega izliva preimenuje v *Korenščica*.

6 Sklep

Avtorja prispevka se nagibava k drugi različici, s katero se ohranijo vsa glavna med ljudmi izpričana poimenovanja, v vsaj delu vodotoka pa se ohrani tudi tradicionalno poimenovanje na zemljevidih, pri čemer se je na podlagi temeljite jezikoslovne analize kot najbolj ustrezen alonim izkazalo ime *Krotnjek*. Zaradi poudarjanja načela, da so zemljepisna imena neodtujljiv del naše jezikovne in s tem kulturne dediščine, novodobnega poskusa preimenovanja v *Korenščico* ne podpirava. Meniva tudi, da bi lahko bilo njegovo odobranje slab zgled za morebitno nadaljnje samovoljno ravnanje z zemljepisnimi imeni drugod po Sloveniji.

Po tehtnem razmisleku je drugo različico na seji 2. junija 2008 sprejela tudi Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen Vlade Republike Slovenije in dodala, naj se sprejete spremembe vnesejo v Register zemljepisnih imen.

7 Viri in literatura

Atlas Slovenije. 1. izdaja. Ljubljana, 1985.

Atlas Slovenije. 4., posodobljena izdaja. Ljubljana, 2005.

Baraga, F. 1775: Mappae Orglis. Tabula 1 in Tabula 2. Arhiv Slovenije, Zbirka načrtov: 3 – Ceste in mostovi, kanalizacija, vodovod. Tehnična enota 3/222 in 3/225. Ljubljana.

Bezljaj, F. 1956: Slovenska vodna imena I. del (A–L). Ljubljana.

Bohinec, V. 1935: K morfologiji in glaciologiji Rateške pokrajine. Geografski vestnik 11. Ljubljana.

Bohinec, V. 1938: Postglacialno Korensko jezero. Geografski vestnik 14. Ljubljana.

Čop, D. 1983: Imenoslovje zgornejavskih dolin. Doktorska disertacija, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani. Ljubljana.

Čop, D. 1995: Prisank ali Prisojnik? Planinski vestnik 100-11. Ljubljana.

Čop, D. 2002: Gorska, terenska (ledinska) in vodna imena v Sloveniji. Jezikoslovni zapiski 8-2. Ljubljana.

Čop, D. 2003: Vodna imena (hidronimija). Słowiańska onomastyka. Encyklopedia. Tom II. Warszawa, Kraków.

Državna topografska karta Republike Slovenije v merilu 1 : 25.000. Lista Koren 021, 001-4-3 in Kranjska Gora 041, 011-2-1. Geodetska uprava Republike Slovenije, Geodetski zavod Slovenije. Ljubljana, 1998.

Enciklopedija Slovenije 9. Ljubljana, 1995.

ÉSSJ: Ètimologičeskij slovar' slavjanskich jazykov I–. Moskva, 1974–.

Grafenauer, I. 1923: Naglas v nemških izposojenkah v slovenščini. Razprave Znanstvenega društva za humanistične vede v Ljubljani I. Ljubljana.

Grimm, J., W. 1999: Deutsches Wörterbuch von, Band 27. München.

Gutsmann, O. 1789: Deutch=windisches Wörterbuch mit einer Sammlung der verdeutschten windischen Stammwörter, und einiger vorzüglichern abstammenden Wörter. Klagenfurt.

Jarc, T. 1999: Srednjeveške poti in železarstvo na Visoki Gorenjski. Radovljica.

Jarc, T. 2004: Ledinska imena pod Stolom, Begunjščico in Dobrčo. Separat iz knjige Starodavne poti pod Karavankami. Bled, Radovljica, Žirovnica.

Karničar, L. 1990: Der Obir-Dialekt in Kärnten, Die Mundart von Ebriach/Obirsko. Wien.

- Krajevni leksikon dravske banovine: krajevni repertorij z uradnimi, topografskimi, zemljepisnimi, zgodovinskimi, kulturnimi, gospodarskimi in tujskoprometnimi podatki vseh krajev dravske banovine. Ljubljana, 1937.
- Logar, T. 1996: Dialektološke in jezikovnozgodovinske razprave. Ljubljana.
- Medmrežje 1: <http://portal.geopedia.si/scripts/viewTableData.php?run&layer=1643&theme=321&page=17&sort=f4480> (29. 4. 2008).
- Medmrežje 2: http://www.mg.gov.si/fileadmin/mg.gov.si/pageuploads/Energetika/Register_KP1.htm (29. 4. 2008).
- Medmrežje 3: http://sigov3.sigov.si/cgi-bin/htqlcgi/arhiv/enos_isk_kat.htm (6. 5. 2008).
- Medmrežje 4: <http://www.gov.si/arhiv/kataster/imgb/l/1340c07.jpg> (6. 5. 2008).
- Medmrežje 5: Brskalnik Google Slovenija. <http://www.google.si/> (29. 4. 2008).
- Natek, M. 1963: Podkoren: prispevek h geografiji Zgornje Savske doline. Geografski zbornik 8. Ljubljana.
- Orožen Adamič, M., Perko, D., Kladnik, D. (uredniki) 1995: Krajevni leksikon Slovenije. Ljubljana.
- Orožen Adamič, M., Perko, D., Kladnik, D. (uredniki) 1996: Priročni krajevni leksikon Slovenije. Ljubljana.
- Osnovna državna karta v merilu 1 : 5000. List Kranjska Gora – 28, 5 B 27 – Hc. Zvezna geodetska uprava SFRJ, Inštitut za geodezijo in fotogrametrijo. Ljubljana, 1968.
- Rajšp, V., Serše, A. 1998: Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763–1787. Opisi, 4. zvezek. Ljubljana.
- Ramovš, F. 1935: Historična gramatika slovenskega jezika VII. Dialekti. Ljubljana.
- Register zemljepisnih imen (REZI). Geodetska uprava republike Slovenije. Ljubljana.
- Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763–1787. Karte, 4. zvezek. Ljubljana.
- Sodnik, J., Mikoš, M. 2006: Estimation of magnitudes of debris flows in selected torrential watersheds in Slovenia. Acta geographica Slovenica 46-11. Ljubljana.
- Šemerlj, J. 1789: Plan Der Komercial Straffe in Ober Krain von Dorf Würsen bis an die Karneriſche Konfin. Arhiv Slovenije, Zbirka načrtov: 3 – Ceste in mostovi, kanalizacija, vodovod. Tehnična enota 3/222 in 3/225. Ljubljana.
- Šifrer, Ž. 1968: Podkoren. Krajevni leksikon Slovenije, 1. knjiga – Zahodna Slovenija. Ljubljana.
- Striedter-Temps, H. 1963: Deutsche Lehnwörter im Slovenischen. Wiesbaden.
- Temeljni topografski načrt v merilu 1 : 5000. Podatke iz REZI-ja, posredovala Republiška geodetska uprava Republike Slovenije. Ljubljana, 2008.
- Topografska karta v merilu 1 : 25.000. List Koren 001-4-3. Vojnogeografski institut Beograd, Geodetska uprava SR Slovenije. Beograd, 1975.
- Topografska karta v merilu 1 : 25.000. List Kranjska gora 011-2-1, sekcija Koren. Vojnogeografski institut Beograd, Geodetska uprava SR Slovenije. Beograd, 1976.
- Topografska karta v merilu 1 : 50.000. List 01 – Kranjska Gora – 2. Geodetski zavod SRS, 1981.
- Topole, M. 1995: Podkoren. Krajevni leksikon Slovenije. Ljubljana.
- Volc, J. 1938: Podkoren. Črtice iz preteklosti vasi in gorenjske Doline. Ljubljana.
- Žontar, M. 1975: Pota in promet čez Ljubelj, Koren in Jezerski vrh. Kranjski zbornik 1975. Kranj.
- Žontar, M. 1989: Poštni promet čez Gorenjsko na Koroško do začetka 19. stoletja. Kronika: časopis za slovensko krajevno zgodovino 37-3. Ljubljana.
- Žontar, M. 1995: Cesta in poštni promet čez Jesenice in Koren na Koroško v času do prve svetovne vojne. Jeseniški zbornik 7. Jesenice.

8 Summary: Krotnik, Krotnjek, Krotnjak, Korenščica, or Potok

(translated by DEKS d. o. o.)

The name of the stream that flows from the north through the village of Podkoren in the Upper Sava Valley and joins the Sava Dolinka River just below the village appears as *Krotnik*, *Krotnjek*, *Krotnjak*,

or *Korenščica* on maps and in literature, and the local name *Potok* 'brook' is also used. Various forms of the name therefore appear on maps and in written sources, and further confusion is created by the fact that the names are unsettled for both the longer affluent that flows down from the Koren Saddle and the shorter affluent that starts at a spring just beyond the upper end of the village and joins the longer affluent after a few dozen meters.

A careful expert analysis was carried out because the naming of topographic and geographic features must strive for the most uniform use possible so that users have no doubt about their identity. Such analysis includes establishing the geographical and historical circumstances (with which stream the name was recorded), the location of attestations with regard to settled and built-up areas, and linguistic issues. Both the names *Krotnjek* and *Krotnik* appear in the Slovenian Register of Geographical Names.

This hydronym is written above the settlement on most maps because the tight, clustered layout of the village makes it impossible to write the name among the houses. For proper naming, it is important to recognize that in the past the shorter affluent, the *Krotnjek*, was more important for economic activity in Podkoren. However, because of its short course it was not even drawn on the 1 : 5000 base topographic map, although it is marked on it as a spring. This spring has a discharge between 10 liters and 2 m³/sec and never runs dry. Due to its high water volume, the catchwater for the village's water system is still located next to the spring. In the past this spring was significantly more important because an approximately 150-meter artificial channel flowed northwestwards from the spring to power the Pečar Mill and a number of smaller mills known as *vodenica*. This channel, which flowed into the *Potok*, is now filled, but its memory is preserved by a broad path that follows its course through the woods.

Among variants *Krotnjak*, *Krotnjek*, and *Krotnik*, two are linguistically justified: *Krótnjek*, which follows the synchronic principle of standardization of names, and *Krótnik*, which follows the diachronic etymological and historical principle. It is recommended that only one name be defined and gradually established in order to most clearly identify geographical features in both the micro- and macrospace; therefore, also considering its greater frequency, the name *Krótnjek* is reasonable in this concrete example, so that the neutral standard variant *Krótnjek*, gen. *-a* is selected as the standard. The choice of a standard that faithfully preserves the dialect pronunciation of a name will not create identification problems in the microspace, where the stream is incomparably more significant and its name is therefore also used much more often than in the broader area of Slovenia as a whole.

On the basis of these arguments, the Slovenian government Commission for the Standardization of Geographical Names has decided to recommend the consistent use henceforth of the name *Krotnjek*, which is closest to the dialect pronunciation, over the form *Krotnjak*, which has prevailed to date, and the most standardized form, *Krotnik*. Based on statements from the local residents, the stream flowing from Koren Saddle should be renamed *Potok* and its short left tributary in the extreme upper part of Koren should receive the name *Krotnjek*. After their confluence, the stream should retain its current name *Krotnjek* all the way to its discharge into the Sava Dolinka River. All adopted changes must be entered into the Register of Geographical Names.

